

رضا شاه بزرگ

یادی از سرداری بزرگ و شاهنشاهی آرمانخواه رادمردی که علیه استعمار زدگی و بیگانه پرستی از سرزمین اسپهبدان ایران پیا خواست و سنت آزادگی نژاد ایرانی را از ژرفای تاریخ و فرهنگ ملت ما بیرون کشید و به پهنه کوششهای اجتماعی گسیل داشت؛ سرداری توانا و کوشا، ناسیونالیستی آگاه و بیدار دل و شاهنشاهی بزرگ و آرمانخواه.

یکی از آماج توطئه و یورش اهریمنان در سوم شهریور ۱۳۲۰، این سردار بزرگ میهن ما بود که با نیرنگ استعماری از ایرانزمین دورش کردند. او بدور از وطن، با مشتی از خاک نیاخاک که با خود برده بود، در غم و اندوه و با یاد ایران جان سپرد. درود ما بر این سرباز دلیر و سردار بزرگ میهن که سرچشمه، پایه گذار و عامل بسیاری از آبادانی ها و پیشرفت ها برای ایران گشت.

رضا شاه پهلوی موسس سلسله پهلوی در ۲۴ اسفند ماه ۱۲۵۶ چشم به جهان گشود و در ۲۲ سالگی به خدمت نظام درآمد. در سال ۱۲۹۴ به فرماندهی نیروی شمال کشور گماشته شد و پس از سرکوبی یاغیان و شورشیان شمال کشور در سوم اسفند ۱۲۹۹ با شماری قزاق راهی تهران شد و سپس به نام سردار سپه فرماندهی کل قوا را عهده دار شد. تا سال ۱۳۰۲ خورشیدی به سمت وزارت جنگ و فرماندهی کل قوا خدمات شایان توجهی انجام داد و دگرگونی هایی در ساز و برگ

آشفته کشور باقی مانده از دوره ننگین قاجار صورت داد. اقدامات سازنده و میهن پرستانه وی موجب شد تا وی به رضا شاه کبیر مشهور گردد.

در چهارم آبان ماه ۱۳۰۲ به نخست وزیری برگزیده شد، در همان روز احمد شاه قاجار به اروپا رفت و در نهم آبان ۱۳۰۴ مجلس شورای ملی ایران پایان حکومت قاجار را اعلام نمود و احمد شاه قاجار را از پادشاهی ایران خلع کرد و حکومت موقت را به سردار سپه واگذار نمود. در ۲۱ آذر ماه ۱۳۰۴ مجلس موسسان برپا شد و پادشاهی ایران به رضا شاه واگذار شد. در ۲۸ آذرماه ۱۳۰۴ نخستین کابینه زمان رضا شاه برپا شد. در ۶ دیماه فرمان انتخابات دوره ششم مجلس صادر گردید. در چهارم اردیبهشت ۱۳۰۵ آیین تاجگذاری وی صورت گرفت. رضا شاه پهلوی مردی ایران دوست بود و این امر در تاریخ بارها به ثبت رسیده است. نخستین خدمت وی به ایران هنگامی که وزیر جنگ بود انجام شد.

فرماندهان ارتش نوساخته رضا شاه بزرگ

National Library of Australia

nla.pic-an23666222-v

توپهای اشکودا ارتش ایران ۱۳۲۰ ش

وی پدید آورنده ارتش نوین ایران بود.

سپس نیروهای انتظامی را با سازمانهایی تازه و اجرای قانون نظام وظیفه گسترش داد. سرکشان و یاغیان کشور را سرکوب کرد و آرامش را به ایران هدیه داد.

فتنه انگلیس در خوزستان، که به فتنه شیخ خزعل مشهور است را خاموش کرد. شیخ خزعل از یاغیان بزرگ کشور ایران به حساب می آمد که به دنبال خودمختاری و تجزیه خوزستان از ایران بود تا نفت های این شهر را به انگلستان واگذار نماید. رضا شاه با تدبیر و قدرت تمام، وی و گروه منافورش را نابود کرد.

اصلاحاتی در وزارتخانه ها و ادارات دولتی پدید آورد.

روز ۲۳ مهر ماه ۱۳۰۶ نخستین کلنگ احداث راه آهن سراسری ایران در ایستگاه تهران بر زمین خورد و در همان هنگام در بندر گز و خرمشهر هموار کردن راه آهن آغاز شد. این اقدام رضا شاه بدون هیچ گونه سرمایه های ملی ایران همچون نفت و گاز و زغال سنگ انجام گرفت. زیرا وی با فروش نیشکر خوزستان و برخی دیگر سرمایه های اندک این پروژه بزرگ را آغاز نمود. از دیگر اقدامات رضا شاه بزرگ میتوان:

لغو قرارداد ننگین کاپیتولاسیون، کاپیتولاسیون به اتباع بیگانه به خصوص انگلستان، آمریکا و روس متجاوز این اجازه را می داد که در ایران هرگونه که مایل هستند رفتار کنند بدون اینکه مورد مواخذه قرار گیرند و یا کسی بتواند آنها

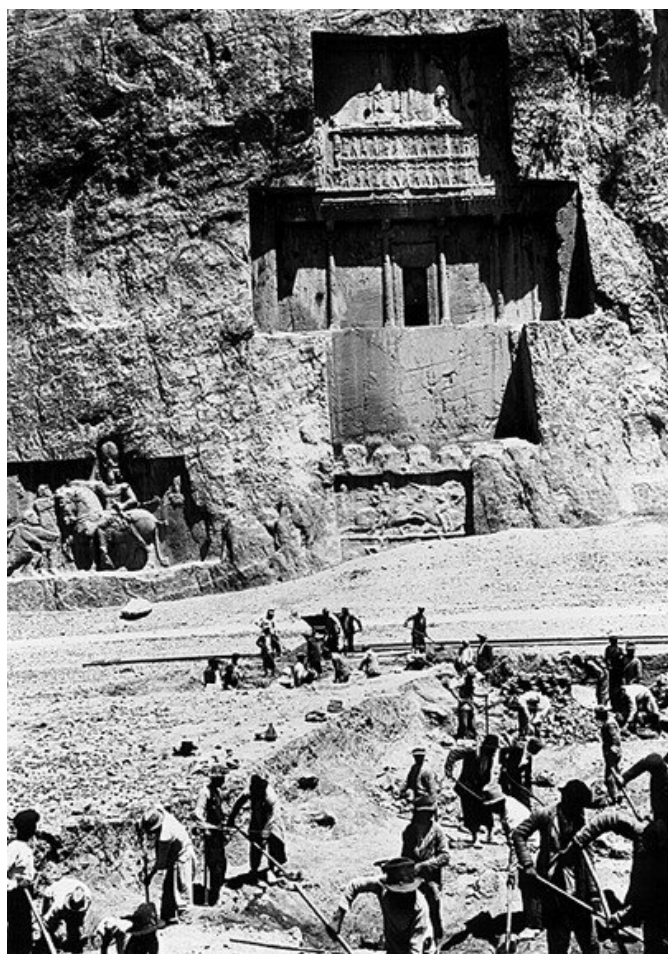
را در دادگاه‌ها محاکمه کند. اتباع این کشورها در ایران آزادی کامل دارند و هرگونه خلاف و جرم و جنایتی را فقط باید در کشور خود پاسخ بدهند. رضا شاه این امر ننگین را به پایان رساند.

ویرانه های تخت جمشید تا پیش از به روی کار آمدن رضاشاه پهلوی

آرامگاه داریوش بزرگ نقش رستم شیراز عملیات کاوش دانشگاه شیکاگو ۱۳۱۸ ش ۱۹۳۹ م

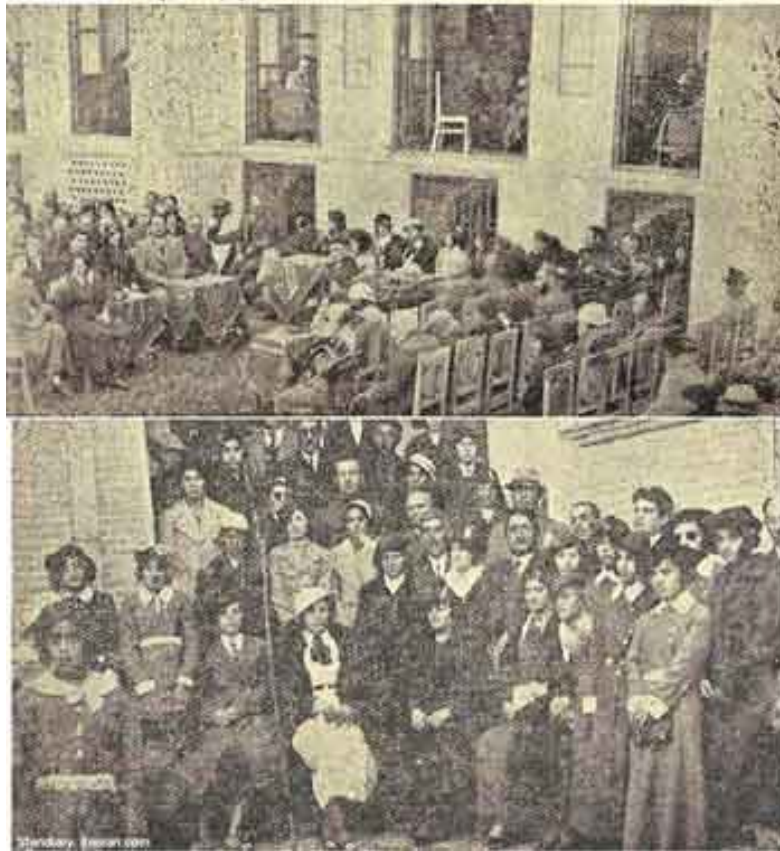

آرامگاه داریوش بزرگ نقش رستم شیراز عملیات کاوش دانشگاه شیکاگو ۱۳۱۸ ش ۱۹۳۹ م

رضا شاه که خود را میراث دار کوروش بزرگ می دانست، اهمیت بسیاری به آثار باستانی ایران که میراث بشریت محسوب می شود قائل می شد. به فرمان وی تخت جمشید که سالها در زیر خرابه ها و تله ای از خاک قرار داشت بازسازی و ترمیم شد. این حرکت با حضور باستان شناس بزرگ جهان صورت گرفت. پس از تخت جمشید دهها آثار باستانی دیگر ایران ترمیم و بازسازی شد و به ترتیب ثبت نمودن آنها و حفاظت از آنها نیز انجام شد.

رضا شاه به دلیل عشق به ایران و فرهنگ و تمدن ایرانی فرمان برپایی آرامگاهی باشکوه برای فردوسی بزرگ داد. آرامگاه فردوسی در شهر توس را به مناسبت ۱۰۰۰ مین سالگرد فردوسی با حضور مشهورترین فردوسی شناسان جهان ساختند و به بهره برداری رساندند. در همین راستا آرامگاهی باشکوه برای حکیم عمر خیام نیشابوری فیلسوف بزرگ مشرق زمین ساخته شد. سپس برای عطار و چند تن دیگر از بزرگ مردان ایران نیز این امر صورت گرفت .

همکاریه کتب حجاب در سر اسر کنور اعلام شد، حتی در شهر های مذهبی هم جشن هایی باین
 مسامت برگزار دیند، این دو عکس دو صفحه از جشن نهفت بانوان را در شهر قم نشان میدهد

پایه گذاری و پیشبرد آموزش و پرورش نوین و اجباری نمودن تحصیلات ابتدایی و متوسطه به جای آموزش مکتبی در مکتب خانه های پوسیده و متحجر که تنها فرزندان طبقات مرفه و درباریان و اشرافزادگان می توانستند از آن برخوردار شوند.

زنان پس از ۱۳۰۰ سال نادیده انگاشته شدن و محرومیت از حقوق انسانی و مدنی و آموزشی از حقوق اجتماعی و آموزشی برابر با مردان برخوردار شدند.

تاسیس وزارت بهداری در سال ۱۳۰۵ و مبارزه ی پیگیر و بی امان برای ریشه کنی مالاریا ، آبله ، تراخم ، کچلی و بیماری های عفونی.

تقریباً در همه ی مراکز استانها بیمارستانها و مراکز درمانی ساخته شد از جمله گشایش بیمارستانهای بزرگی مانند بیمارستان هزار تختخوابی پهلوی تهران و تاسیس سازمانهای نیکوکاری مانند شیر و خورشید سرخ، بنگاه حمایت مادران و کودکان.

برپایی اداره ثبت اسناد کشور.

پایه گذاری فرهنگستان برای جایگزینی واژگان فارسی به جای لغات عربی.

یک مدرسه دخترانه ۱۳۰۴ ش

تلاش بسیار برای استقلال اقتصادی و سیاسی کشور که برترین و عالیترین هدف ایرانیان و سران صدر مشروطیت بود. اخراج مستشاران نظامی و اقتصادی انگلستان و لغو قراردادهای ننگین نفتی با انگلستان

نجات کشور از ورطه ورشکستگی و سقوط اقتصادی دوره ننگین قاجار و نوسازی نظام مالی کشور و پدیداری نخستین بانک ملی در سال ۱۳۰۶ و چاپ اسکناس

برپایی دانشگاه های بزرگ، معتبر و مدرن جهانی در ایران برپایی کارخانه برق در ایران برپایی کارخانه های قند سازی و پارچه بافی در ایران

برپایی ساختمانهای باشکوه در شانن کشور بزرگ ایران برای ادارت دولتی و وزارتخانه ها برپایی سیستم بی سیم در ایران

اعزام صدها دانشجوی ایرانی به خارج از کشور برای آموختن دانش روز جهانی و سپس اجرای آنان در ایران

احداث صدها راه شوسه در ایران

پدید آوردن نیروی دریایی در خلیج فارس و دریای خزر

برپا کردن نیروی هوایی ایران

برپا کردن آموزشگاه های نوین در ایران

برپا کردن اداره سجل احوال

... و

رضا شاه کبیر و فرزندش محمدرضا

رضا شاه در سال ۱۳۱۳ خورشیدی بنا به دعوت کمال آتاتورک به ترکیه مسافرت نمود و این سفر پایه استحکام روابط ایران و ترکیه گشت. گفته می شود آتاتورک پیشنهاد تغییر فونت نوشتاری ایران را به رضا شاه داده بود. یعنی خط کنونی ایران که نوع نوشتن اش از فونت های عربی استفاده می شود همچون ترکیه به لاتین تغییر کند. تا ایران از فرهنگ و تمدن اعراب رسماً جدا شود. رضا شاه پس از شنیدن این پیشنهاد ترکها به وی چنین پاسخ می دهد:

شما این کار را انجام دادید ولی من نمی توانم زیرا اگر این کار را بکنم چگونه پاسخ فردوسی، خیام، عطار، صائب تبریزی، نظامی گنجوی، حافظ، سعدی، مولانا و ... را بدهم ؟

منظور رضا شاه به ترکهای عثمانی این بود که شما پیشینه تمدنی و فرهنگی ندارید که به این آسودگی تغییر نوشتاری می دهید و خود را به غریبان می چشمباندید ولی ما با هزاران سال ریشه و تمدن و بزرگانی که داشته ایم چنین کاری را نمی توانیم انجام دهیم.

روز ۳ شهریور ۱۳۲۰ در جریان جنگ جهانی دوم، نیروهای روس و انگلستان با وجود آنکه ایران بی طرفی خود را اعلام نموده بود به کشورمان یورش آوردند، منصور نخست وزیر وقت استعفا داد و سپس محمد علی فروغی (نکاء الملک) نخست وزیر شد. روز پنجم شهریور ماه فرمان متارکه جنگ به ارتش ایران داده شد و روز ۲۵ شهریور ۱۳۲۰ رضا شاه از پادشاهی استعفا نمود.

گفته می شود انگلستان وی را به دلیل ایستادگی در برابر بیگانگان و خدمت به ایران و ادار (تبعید) به ترک پادشاهی و کشورش نموده است. انگلیس و روسیه بزرگترین کشورهای متجاوز تاریخ ایران زمین هستند که در تمامی سطوح کشوری ما دخالت کردند - سرمایه های ملی ایران را غارت کردند - شهرهای ما را به اشغال در آورند - جهان را بر ضد ما تحریک نمودند - آثار باستانی و تاریخی ما را بدون دریافت اجازه در موزه های خود قرار دادند و در حراجی ها خرید و فروش نمودند - در سطوح جهانی برای محو دین و فرهنگ و تمدن و میراث کهن نیاکان ما کوشش کردند و حتی بزرگ مردانی چون رضاشاه را مجبور به ترک وطن کردند. به راستی ننگ تاریخ بر انگلیس باد.

گهی در فراز است و گهی در نشیب

چنین است رسم سرای فریب

فردوسی بزرگ

جسم خسته و ناتوان رضاشاه بزرگ پس از توطئه های انگلستان در تبعید (آفریقا)

هر ایرانی آگاهی با دیدن این چهره خسته و ناتوان از مردی که یک تنه ایران ویران شده از قاجار را تحویل گرفته بود و در کمتر از ۱۶ سال آن را در حد یک کشور قابل قبول و با چشم انداز آینده ای بزرگ تحویل آیندگان داد به یاد این سخن فردوسی بزرگ می افتد:

نباید از او چشم داری وفا

چنین است رسم سرای جفا

رضا شاه تاج سلطنتی را در همان سال به پسر بزرگش محمد رضا پهلوی واگذار نمود و خود از راه اصفهان و یزد و کرمان به بندر عباس و از آنجا با کشتی تحت کنترل انگلیسی ها به سوی بمبئی رهسپار شد ولی درمیانه راه کاپیتان کشتی را به سوی جزیره موریس و آفریقا گرداند و اعتراض رضا شاه و همراهان در بازگشت موثر واقع نشد و در آخر مهرماه به جزیره موریس وارد شد و در چهارم مرداد ماه ۱۳۲۳ در شهر ژوهانسبورگ از شهرهای آفریقای جنوبی چشم از جهان فرو بست . پیکر بی جان وی را به قاهره بردند و در آنجا امانت ماند . در روز ۱۷ شهریور ۱۳۲۹ پیکر وی را با هواپیما از مصر به اهواز آوردند و به وسیله همان راه آهنی که خودش بنا کرده بود از اهواز به تهران منتقل نمودند و با احترامات شایان توجهی در آرامگاه اش در شهر ری به خاک سپردند.

مراسم تدفین رضاه شاه کبیر در مصر

نباید از او چشم داری وفا

چنین است رسم سرای جفا

شمشیر رخشان

شب تیره گشت از جهان ناپدید
بزرگان سوی شاه کردند رای
چو گرگین و گستهم و رهام شیر
بدان نامور بارگاه آمدند

چو خورشید، شمشیر رخشان کشید
برآمد ز درگاه آواز نای
چو توس و چو گودرز و گیو دلیر
گرانمایگان نزد شاه آمدند

چنین گفت شاه جهان با سپاه
 همه مرز ایران با آفرین
 به آباد و ویرانی اندر گذشت
 از این مرز تا خان آذرگشسب
 تبه گشته از جور افراسیاب
 همه دل پر از خون و دیده پر آب
 زمینها تو گویی بفریاد بود
 تبه بود و ویران ز بیداد بود
 همه خارسان در نور دیدی
 دل همگنان از غم آزاد کرد
 ز داد و ز بخشش نیامد برنج
 بکنند از زمین بیخ بیداد را

چو انبوه گشتند بر پیشگاه
 بخواهم که بینم سراسر زمین
 همه بوم ایران سراسر بگشت
 به پیمود این بوم ایران بر اسب
 بسی شهر دیدند از ایران خراب
 همه خسته از رنج افراسیاب
 کشاووز گریان و ناشاد بود
 هر آن بوم و بر کان نه آباد بود
 از آنجا سوی شهر دیگر شدی
 هر آنجا که ویران بد آباد کرد
 درم داد و آباد کردش بگنج
 بگسترد گردد جهان داد را

روزی که آمد
 ایران در خاک نشسته و ویران بود
 و
 روزی که رفت
 تنها مثنی از خاک ایران آباد را تا خود برد

آن بامداد خونین، سوم شهریور روز یورش بیگانگان و متجاوزین به ایران

سوم شهریور برگی دیگر از تاریخ پر رنج دست درازی متجاوزین تاریخی ایران یعنی روس و انگلیس است و در برابر آن استادگی میهن پرستانی که حماسه ها آفریدند. در همین تاریخ نهضت جاودان پان ایرانیسم نیز آغاز می گردد.

علیرغم اعلام بی طرفی در جنگ جهانی دوم، کشور شاهنشاهی ایران مورد هجوم نیروهای متفقین قرار گرفت و در این هنگام خیانت بزرگ سرلشکر نخجوان و اعلام مرخصی همگانی و خالی نمودن پادگان ها از سربازان در برابر نیروهای پر قدرت بیگانه ضربه ای سهمگین بود که ایران را به زانو در آورد؛ باز هم دست خیانت خودی در کار آمد تا فصلی جدید در تاریخ ایران گشوده شود. فصلی جدید که با پایان یافتن دوره طلایی رضا شاه بزرگ پدر ایران نوین آغاز گشته بود. نخستین برخورد ها با نیروی دریایی ایران در خلیج پارس بود آنجا که بایندر و یارانش رشادت ها کرده به شهادت رسیدند.

وزان گرز داران سواری نبود
چنان چون نه زینده کار زار
گرفتند بازاریان راه جنگ
همان خاک با خون بر آمیختند
همه جانفشاندند در رزم و کین

ببلیخ اندرون نامداری نبود
بیامد ز بازار مردم هزار
چو توران سپاه اندر آمد به تنگ
بهر سو که راه باره بر انگیختند
ز بهر شهنشاه و ایران زمین